

SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE W ROZWOJU PSYCHORUCHOWYM DZIECKA DO LAT TRZECH

Pierwsze trzy lata życia są podstawą rozwoju psychicznego człowieka dorosłego. Wszelkie nieprawidłowości w rozwoju psychoruchowym w tym okresie wymagają wczesnej interwencji diagnostyczno – terapeutycznej. Zaniedbania w tym względzie zmniejszają szansę prawidłowego rozwoju i są niekiedy nie do odrobienia (M. Dyga Konarska, A. Bielawska).

Dziecko z nieprawidłowym rozwojem psychoruchowym wymaga jak najszybszej interwencji, często wielospecjalistycznych badań medycznych: neurologicznych, audiologicznych, foniatrycznych, okulistycznych, metabolicznych, genetycznych i in. oraz konsultacji psychologicznych, logopedycznych, kinezyterapeutycznych, pedagogicznych i długofalowej opieki tych specjalistów.

Przy wszelkich zaburzeniach rozwoju diagnostyka przyczyn biologicznych jest podstawowa i niezbędna, mimo że okazać się może, iż zaburzenia spowodowane są czynnikami społecznymi, emocjonalnymi. Najczęściej jednak zaburzenia wynikają z różnych układów oddziałujących na siebie czynników, zarówno natury biologicznej jak i psychospołecznej.

W diagnozie i terapii zaburzeń rozwoju wczesna interwencja psychologiczna jest uzasadniona i potrzebna. Dla każdej funkcji psychicznej i fizycznej, zgodnie z prawami rozwoju, istnieje jej właściwy, odmienny okres szczególnego rozwoju anatomicznego i czynnościowego [tzw. okres krytyczny, sensytywny]. Stymulacja, ćwiczenie danej funkcji właśnie w tym okresie daje optymalne wyniki.

Dla prawidłowego rozwoju psychicznego podstawowe znaczenie ma osobiste, pełne miłości zaangażowanie rodziców od pierwszych chwil życia dziecka, budujące więź emocjonalną i ułatwiające zaspokojenie jego psychicznych potrzeb.

Sygnały ostrzegawcze dotyczące trzech podstawowych sfer rozwoju

Sfera umysłowa [poznawcza] – obejmuje procesy spostrzegania, odbioru i umiejętności nazywania wrażeń wzrokowych, dotykowych, słuchowych (percepcji zmysłowej), uwagi, pamięci, uczenia się, myślenia i mowy. - **U**

Sfera emocjonalno – społeczna – obejmuje rozwój emocji i uczuć, więzi z bliskimi, czynności samoobsługowych i przystosowawczych. - **E**

Sfera ruchowa – to rozwój kontroli postawy i przemieszczania się (lokomocji), koordynacji i precyzji ruchów. - **R**

1 miesiąc

U –

Nie reaguje na silne dźwięki

Nie skupia wzroku przez chwilę na przesuwanej przed jego oczami grzechotce

Nie wydaje innych dźwięków oprócz krzyku

E –

Nie przygląda się ludzkiej twarzy

Nie przestaje płakać na czyjś widok, głos, przytulanie

Nie płacze

R –

Nie unosi przez chwilę głowy chwiejnie w pozycji na brzuchu lub siedzącej

Nie wykonuje ruchu pełzania w pozycji na brzuchu

Nie ściska palca włożonego do ręki

3 miesiąc

U –

Nie przygląda się otoczeniu, przedmiotom

Nie śledzi osób i przedmiotów w ruchu, nie odwraca głowy za znikającym z pola widzenia obiektem

Nie wydaje dźwięków głużenia

E –

Nie uśmiecha się na widok ludzkiej twarzy

Nie płacze w sposób zróżnicowany na ból, głód

Nie ożywia się na widok przygotowań do karmienia

R –

Nie utrzymuje głowy prosto w pozycji siedzącej przynajmniej przez pół minuty

Nie przewraca się z boku na plecy, a w pozycji na brzuchu nie opiera się na przedramionach

Nie utrzymuje podanej do ręki grzechotki, nie potrząsa nią

6 miesiąc

U –

Nie chwytą przedmiotów w jedną rękę pod kontrolą wzroku

Nie dotyka palcami swego odbicia w lustrze

Nie gaworzy [nie powtarza sylab] w odpowiedzi na przemawianie [da-da, ba-ba]

E –

Nie odróżnia znanych twarzy od nieznanych

Nie śmieje się głośno, nie wydaje okrzyków radości

Nie odwraca głowy, gdy się je woła

R –

Nie utrzymuje głowy podciągane do pozycji siedzącej, nie siedzi z podtrzymywaniem dłuższą chwilę

Nie przewraca się z pleców na brzuch i odwrotnie

9 miesiąc

U –

Nie manipuluje przedmiotami, nie bawi się dwoma przedmiotami równocześnie

Nie naśladuje prostych czynności jak stukanie łyżką w stół, przewracanie kartek książeczek

Nie naśladuje dźwięków mowy, nie wypowiada wielu sylab

E –

Nie odwzajemnia przywiązania do bliskiej osoby, uśmiechu, pieszczot, nie boi się obcych

Nie bawi się w „chowanego”, nie szuka ukrytego przedmiotu

Nie reaguje na krótkie słowa [daj, pa – pa]

R –

Nie siada i nie siedzi samo

Nie stoi z podparciem

Nie chwytą drobnych przedmiotów w palce

12 miesiąc

U –

Nie wkłada wypuszczając z dłoni małych przedmiotów do większych np. kocka do kubka

Nie naśladuje demonstrowanych czynności np. mieszania łyżeczką w kubku,

Nie wymawia [tata, mama] znaczeniowo, nie rozumie prostych poleceń słownych [np. podaj lalę]

E –

Nie reaguje niepokojem na nieznane osoby i miejsca

Nie rozumie zakazu „nie wolno”

Nie wyraża własnych potrzeb inaczej niż płaczem

R –

Nie stoi samo przez moment

Nie robi paru kroków z podtrzymywaniem

Nie chwytą drobnych przedmiotów z udziałem kciuka

18 miesiąc

U –

Nie wkłada i nie wyjmuje małych przedmiotów z większych

Nie wskazuje przynajmniej jednej części ciała

Nie mówi przynajmniej 5-8 słów

E –

Nie pokazuje palcem lub nie mówi o co prosi

Nie naśladuje i nie pomaga w czynnościach codziennych

Nie używa łyżeczki, nie pije samo z kubka

R –

Nie chodzi samodzielnie

Nie schyla się po zabawki

Nie wspina się na sprzęty

24 miesiąc

U –

Nie wskazuje części ciała ani nie 2-4 nazywanych przedmiotów na obrazkach

Nie buduje wieży z 4-6 klocków, nie potrafi dopasować różnokształtnych elementów do odpowiednich otworów, nie bazgrze, nie naśladuje kreski w rysowaniu

ie łączy po 2 słowa w zdania np. [mama da]

E –

Nie pomaga w prostych czynnościach domowych, nie rozbiera się, nie potrafi samo umyć rąk

Nie zgłasza pragnień np. picia, jedzenia

Nie wykonuje 2 poleceń np. [weź lalę, daj lali pić]

R –

Nie chodzi po schodach trzymane za rękę

Nie biega

Nie kopie, nie rzuca piłki

30 miesiąc

U –

Nie wskazuje przedmiotów wg nazwy

Nie naśladuje kresek pionowych i poziomych w rysowaniu

Nie buduje prostych zdań

E –

Nie podejmuje wspólnych zabaw z dorosłymi, nie wykazuje inicjatywy, twórczości, brak zabaw tematycznych i konstrukcyjnych

Nie wykonuje prostych czynności samoobsługi: mycie, jedzenie, ubieranie się, sygnalizowanie (zgłaszanie) potrzeb fizjologicznych

Nie przejawia własnej woli, zróżnicowanych reakcji na różne sytuacje społeczne

R –

Nie wchodzi i nie schodzi ze schodów samodzielnie

Nie skacze z miejsca

Nie podnosi szklanki z wodą lub kruchego przedmiotu

36 miesiąc

U –

Nie rozpoznaje przedmiotów wg użytku

Nie buduje mostu z 3 klocków, nie próbuje rysować koła, nawlekać koraliki

Nie mówi zdaniami, ma ubogi słownik, nie posługuje się wszystkimi częściami mowy, zaimkiem „ja”, nie mówi wyraźnie

E –

Nie przejawia własnego „ja”, własnej woli i pragnień, nie rozstaje się z matką

Nie jest samodzielne w prostych czynnościach życia codziennego

Nie zgłasza i nie załatwia samodzielnie potrzeb fizjologicznych

R –

Nie stoi na jednej nodze przez chwilę

Nie pedałuje na rowerku

Nie próbuje wykonać szerokiego skoku

Drogi Rodzicu !

Jeżeli zauważasz u swojego dziecka przynajmniej niektóre z wyżej wymienionych nieprawidłowości utrzymujących się przez dłuższy czas zgłoś się do naszego Niepublicznego Specjalnego Przedszkola KWIATUSZKOWO w celu uzyskania pomocy.

Artykuł napisano na podstawie „Zaleceń” Konsultanta Krajowego w dziedzinie Pediatrii –
Prof. Dr hab. n. med. Pawła Januszewicza